

● V KOPRODU KONČANA PRVA FAZA REKONSTRUKCIJE

Zaloški smrad je ukročen

Prebivalci Zaloga in bližnje okolice so prav gotovo že opazili, da je smrad, ki je prihajal iz Kotovega tozda Koprod in jim je kar precej let grenil življenje, skorajda ukročen. V Koprodu je namreč 14. novembra — zaradi zamud pri dobavi opreme nekoliko kasneje, kot so sicer načrtovali — pričel poskusno obratovati bio filter. Tako gre zdaj ves zrak iz nečistega dela (sprejem surovin in primarna obdelava) najprej po cevovodih v filter, kjer se očisti neprijetnega vonja, in šele nato v ozračje. Ni pa še urejeno odsesavanje zraka v bio filter iz čistega dela proizvodnje.

Pomočnik direktorja tozda Koprod Anton Klasine je povedal, da morajo najprej opraviti nekatere tehnološke spremembe pri mletju mesne in kostne moke, šele nato bodo lahko sesalne cevovode s čistega dela povezali z glavnim cevovodom, ki pelje na bio filter. Pravijo, da bo to narejeno prihodnje leto do konca marca. Do takrat pa se zna zgoditi, da bo od časa do časa še nekoliko smrdelo, potem pa bo neprijetni vonj docela odpravljen.

Kot smo že povedali, naj bi rekonstrukcija proizvodnje v Kotovem tozdu Koprod potekala v treh stopnjah; v prvi naj bi namestili bio filter, v drugi prenovili čisti del, na koncu pa naj bi prišel

na vrsto še nečisti del. Delavci GP Graditelj iz Kamnika že kopljajo in betonirajo temelje za gradnjo druge faze, ki naj bi bila končana konec leta 1985. Gre za namestitev čistilne naprave za vodo in za zamenjavo zdajšnjega šaržnega sistema tehnologije s kontinuiranim.

Zdaj namreč toplotno obdelavo zdrobljene in zmlete surovine opravljajo v enem stroju, tako imenovanem kuhalniku ali destrukturu, pri čemer je postopek sušenja tako dolg kot kuhanje in sterilizacija skupaj. Po novem pa naj bi bilo sušenje ločeno od prvih dveh stopenj toplotne obdelave. Njihova zmogljivost se bo zato povečala za še

enkrat, tako da razmišljajo o ukinitvi tretje izmene; prednost tega sistema pa je tudi ta, da

Na sliki: Takšen je videti bio filter v Kotovem tozdu Koprod. Gre za dolg in širok betonski bazen, v katerega je po cevovodih speljan smrdeči zrak, ki nastaja pri predelavi kož in klavnih odpadkov. Če hoče zrak iz tega bazena v ozračje, mora skozi meter debelo plast dolgovlaknate šote, ki deluje kot očistilec. Pravijo, da je tak filter praktično neuničljiv, saj je treba skrbeti le za nadomestitev sprhnjene šote z novo. (Foto: D. Juvan)

pride skupaj več šarž in je mešanica povprečno boljše kakovosti. Predvsem z ekološkega vidika pa je pomembna postavitev čistilne naprave za vodo. Po zdajšnji tehnologiji maščobe prestrezajo v oljnih loncih in jih nato odvažajo na deponijo, kar pa je le zasilna rešitev. V prihodnje se bodo vračale v proizvodnjo.

DARJA JUVAN

SINDIKATI V AKCIJI ● SINDIKATI

Problematika in razvojne možnosti kulturnega doma Španski borci

Občinski svet zveze sindikatov in komisija za kulturno dejavnost pri njem sta zadnji dve seji namenila obravnavi problematike in razvojnih možnosti kulturnega doma Španski borci. Želela sta se namreč pridružiti mnogim drugim, da bi skupaj našli usmeritve za uspešno delovanje doma v bodoče, zavedajoč se, da bo o tej problematiki potrebno še razpravljati pa poiskati tudi ustrezne rešitve predvsem v okviru občine, pa tudi mesta Ljubljane in morda še širše.

Razpravljalci so se strinjali z ugotovitvijo, da sta prostorska in tehnična pomanjkljivost oziroma neopremljenost KD Španski borci ovira za pestrejšo ponudbo, vendar so menili, da to ne sme biti ovira za zapolnitev zmogljivosti doma s tistimi dejavnostmi, ki se v njem lahko odvijajo z minimalno tehnično opremo (folklorne prireditve, glasbeni večeri, lutkovne prireditve ipd.).

Da bi KD Španski borci postal kulturni dom delovnih ljudi, ki so ga zgradili, jim je potrebno ponuditi tisto, kar si želijo, četudi to ni vedno na visoki umetniški ravni. V ta namen je potrebno izdelati analizo interesov.

Dejavnost doma je potrebno predstaviti širši javnosti s pestro reklamo in jo po potrebi tudi dopolniti s spremljajočimi stranskimi dejavnostmi (popestrili gostinsko ponudbo).

Pestrost ponudbe kongresne dejavnosti (možnost organizacije raznih seminarjev, obletnic in raznih družbenih prireditev, sestankov samoupravnih organov ipd.) bi morali predstaviti organizacijam združenega dela v naši pa tudi v drugih občinah mesta Ljubljana ter s tem poglobiti sodelovanje z ozdi, saj je prav pomanjkljiva reklama vzrok za to, da ozdi takšne usluge izkoriščajo v drugih podobnih hišah (npr. v Cankarjevem domu, na Gospodarskem razstavišču itn.).

Sodelovanje z Lutkovnim gledališčem Ljubljana se s tem, ko je le-to dobilo svoje prostore, nikakor ne bi smelo prekiniti, temveč bi se lahko še izboljšalo z organizirano ponudbo za skupinske ogled predstavljenih naših VVZ in OŠ ne le občasno, temveč stalno, pri čemer ne smemo zanemariti tudi vzgojne poante bodočih obiskovalcev tega kulturnega doma.

Morda bi bilo v KD Španski borci možno organizirati tudi sodelovanje z raznimi amaterskimi lutkovnimi in gledališkimi skupinami, kar bi si lahko skupinsko ogledale OŠ in VVZ širšega ljubljanskega območja, saj je lokacija doma zelo primerna.

Potrebno je razširiti tudi ponudbo za mladino v sodelovanju z ZSMS in poglobiti sodelovanje s knjižnico Jožeta Mazovca, ki ima svoje prostore v domu, ter jo na primeren način tudi vključiti v ponudbo (možnost priprave literarnih večerov ipd.).

Programsko naj se KD Španski borci vključi v kulturno ponudbo mesta Ljubljana prek kulturne skupnosti in naj se v večji meri povezuje s Cankarjevim domom.

Kulturni dom Španski borci bi del sredstev (predvsem za funkcionalno dejavnost) moral združevati prek SIS, vendar pa bi moral več sredstev pridobiti tudi prek svobodne menjave dela z združenim delom (neposredno sklepanje sporazumov z ozdi).

Predvsem pa je najprej potrebno urediti status Španski borci in zagotoviti finančne vire za njega delovanje ter s tem zagotoviti socialno varnost delavcem, zaposlenim v njem.

Člani občinskega sveta ZS so se odločili, da se iz večnamenskega sklada občinskega sveta ZS izločijo neka finančna sredstva, ki naj se namensko porabijo za nabavo najnujnejše manjkajoče opreme doma, da bi tako omogočili večjo pestrost ponudbe; del teh sredstev pa naj bi dom namenil za popolnejšo obveščenost o svoji ponudbi.

Upamo, da odločitev članov občinskega sveta ZS ne bo ostala osamljena!

M. M.

● Državna odlikovanja delavcem BTC

Odlikovani delavci BTC Ljubljana: komunalni nadzornik Sefer Zukič je prejel red dela s srebrnim vencem, vodja kuhinje Marja Sodja medaljo za slug za narod, Milan Jelenc, bivši direktor tozda Pretovor, sedaj predsednik izvršnega sveta naše občinske skupščine je bil odlikovan z medaljo za slug za narod, referentka za osebne dohodke Minka Štrekelj z medaljo dela in s slička Ivana Postršija prav tako z medaljo dela.

Državna odlikovanja je odlikovancem na slovesni seji delavskega sveta BTC Ljubljana podelil predsednik občinske skupščine Ljubljana Moste-Polje Niko Lukež.

Komisija za odlikovanja v Blagovno transportnem centru Ljubljana, ki jo je imenoval delavski svet delovne organizacije, se sestaja občasno in obravnava delavce, ki po svojih delovnih kvalitetah in družbenopolitični aktivnosti izstopajo iz vrst članov kolektiva ter jih pri občinski komisiji predlaga za prejem državnih odlikovanj.

JANA ARMAN

V Teolu odprli industrijsko trgovino

Čeprav nekoliko kasneje kot so obljubljali, so v poslopju Teola ob Zaloški cesti, nasproti močvanske tržnice, sredi novembra odprli industrijsko prodajalno, v kateri so kupcem na voljo izdelki te tovarne, ki se uporabljajo v gospodinjstvu. Poslovodja Igor Suštar je povedal, da je njihova cena nekoliko nižja kot v drugih trgovinah. To bo prav gotovo privabilo k nakupu marsikatero gospodinjstvo ali drugega mimoidočega, saj trgovina ni od rok, obenem pa dandanes tudi prihranek nekaj deset dinarjev ni zanemarljiv. Obljublja, da bo trgovina vedno dobro založena.

V Teolovi industrijski trgovini je moč kupiti pralni prašek za strojno pranje perila Dam (3—kilogramski vrečka stane 373,80 dinarja, pakiran v vrečah po 10, 15 ali 20 kilogramov pa stane kilogram 118,26 dinarja), sredstvo za ročno pomivanje posode Inal (cena polilirske plastenke je 66,20 dinarja, 3-litrski 396,75 dinarja, nalit v prineseno steklenico pa stane liter Inala 104,20 dinarja), tekočino za ročno pranje volnenih in sintetičnih tkanin Volpen (v polilirski embalaži stane 111,10 dinarjev, v trilitrski 666,70 dinarja, za liter natočenega pa je treba odšteti 194,45 dinarja), mehčalec za perilo Ciklam (liter 138,90 dinarja, 3 litri 404,05 dinarja, liter natočenega pa 111,10 dinarja). Na voljo je tudi lepilo za različno uporabo Teokol P. Kilogram stane 1041,75 dinarja.

Prodajalka Mateja Pekolj je le nekaj minut za tem, ko so odprli novo trgovino, že postregla prvo nakupovalko (Foto: D.J.)

Trgovina je odprta vsak dan, razen ob nedeljah in praznikih, od 9. do 16. ure, ob sobotah pa od 8. do 12. ure.

D.J.

● KEMIČNA TOVARNA MOSTE

Nov proizvodni program

Delovna organizacija Kemična tovarna Moste — Protektor je v okviru sozda Sava znana le kot proizvajalka Al-sulfata, gumeno tehničnih izdelkov ter protektiranih gum. V zadnjem času pa se uveljavlja tudi kot potencialna oziroma bodoča proizvajalka belega polnila kemipal, katerega osnovna sestavina je aluminijev hidroksid. Prvič so širše predstavili kemipal letos, in sicer marca v okviru šestih dni plastičarjev in gumarjev ter septembra na Zagrebškem velesejmu.

Uporaba kemipala je izredno široka, saj lahko nadomešča skoraj vsa bela polnila v gumi, termoplastih in duroplastih, ima še dodatne lastnosti, predvsem pa velja poudariti, da omogoča samougasljivost. Samougasljivost materialov pa je danes vse bolj pomembna in je pogoj že na tako rekoč vsakem koraku.

Doslej smo v Jugoslaviji vse dodatke za samougasljivost uvažali, od oktobra 1985 pa bo lahko Kemična tovarna Moste — Protektor zagotavljala domačemu tržišču vse doslej znane potrebe po tej vrsti belega polnila. Novi obrat naj bi pričeli graditi takoj in zgrajen naj bi bil do avgusta 1985. Letna zmogljivost obrata bo okoli 7 tisoč ton kemipala frakcij 10, 20 in 40 my. Glede na izredno povpraševanje na zahodnem tržišču po kemipalu (celotno proizvodnjo bi lahko prodali na zahodno tržišče), je predvideno, da bodo po nekaj letih obratovanja postavili še eno linijo, tako da bi lahko dosegli zmogljivost 18 tisoč ton.

Predračunska vrednost novega obrata znaša 273.770.025 dinarjev, vrednost uvožene opreme je le okoli 15 odstotkov. Nov obrat bo ob nebičeno večjem številu zaposlenih dvignil celotni prihodek tozda Al-sulfat za 290 odstotkov, celotni dohodek za 300 odstotkov in čisti dohodek za 150 odstotkov, medtem ko se bo izvoz povečal za 310 odstotkov.

D.K.

● Pospešeno obnavljanje semaforškega sistema

Delavci tozda Javna razsvetljava uspešno obnavljajo semaforške naprave v mestu in jih hkrati tudi posodablajo. Ne gre le za obnovo zastarelih in dotrajanih semaforjev, temveč tudi za posodobitev in medsebojno povezavo kot osnovo za prehod na avtomatsko vodenje prometa z računalnikom. Na ta prehod pripravljajo semaforje že dve leti, saj so bila vsa na novo urejena križišča (v tem času) že pripravljena za priklop na računalnik. Takih križišč je bilo v zadnjih dveh letih kar 39.

Letošnji program je določal posodobitev še dvanajst križišč in delo na njih poteka v skladu z določenim rokom — prvim januarjem. Osem jih je že prenovljenih, delo na preostalih štirih pa je v teku. Od starih semaforških naprav na teh prenovljenih sistemih so ostali le nosilni drogovi, še to ne povsod, zaradi računalnika pa je bilo treba napeljati kar pet kilometrov kablov.

Za prenovo tako preostaja tozdu Javna razsvetljava za prihodnje leto še dvanajst križišč, nakar bo semaforški sistem pripravljen za avtomatsko vodenje prometa. Le-to naj bi po načrtih steklo konec prihodnjega leta.

D.K.

IZ DELOVNIH KOLEKTIVOV

Udarniško delo še živi

Včasih se zdi, da nismo več pripravljeni poprijeti za delo, ki naj bi ga opravili zastoj, brez plačila. Kot da so minili časi, ko je bilo udarniško delo nekaj vsakdanjega. Vendar udarniško ali prostovoljno delo, kakorkoli ga že imenujemo, popolnoma le še ni zamrlo. Tudi v naši občini je moč najti primere, ki dokazujejo, da so ljudje še voljni napraviti kaj tudi iz dobre volje, za skupnost, za tovariške odnose, pri tem pa seveda še prihranijo podjetju kak dinar.

Tako je 13 zaposlenih v pozdu Livarna in orodjarna Ažman (to je drugi pozd v naši občini in obstaja šele dva meseca) novembra kar dvakrat zavijalo rokave in se lotilo popravila fal v livarni, skladišču in v prostoru, v katerem nameravajo namestiti peč za taljenje odpadnih surovin. Stara tla so bila že dotrajana in premalo utrjena, tako da niso prenesla vibracije strojev. »Zakaj bi plačevali zidarska dela, če pa to znamo in zmoremo opraviti sami,« so razmišljali delavci pozda. Tokrat so se sicer udarniškega dela lotili prvič, vendar ne zadnjič, pravijo. Čaka jih še kar precej opravil, predvsem pri urejanju okolice.

Besedilo in slika: D. J.

